

**Etelä-Suomen oikeusapu-
ja edunvalvontapiiri**
Porkkalankatu 13 C
00180 HELSINKI

16.2.2021

Lakivaliokunnalle

Kirjallinen lausunto

O 48/2019 vp Säädösehdotusten vaikutusarviointien toteutuminen – nykytila ja kehittämistarpeet.

Vaikutusarviointi ja sen kehittämistarpeet suomalaisessa lainvalmistelussa, Eduskunnan tarkastusvaliokunnan julkaisu 1/2020.

Eduskunnan lakivaliokunta on pyytänyt Etelä-Suomen oikeusapu- ja edunvalvontapiiriltä kirjallista asiantuntijalausuntoa säädösehdotusten vaikutusarviointien toteutumisesta, nykytilasta ja kehittämistarpeista.

Lakivaliokunta on pyytänyt Etelä-Suomen oikeusapu- ja edunvalvontapiirin asiantuntijoiden arviota ja kokemuksia siitä,

- miten lakivaliokunnan käsittelemissä hallituksen esityksissä on arvioitu ja otettu huomioon muutosehdotusten eri vaikutukset
- ovatko Etelä-Suomen oikeusapu- ja edunvalvontapiirin asiantuntijat olleet olleet vaikutusten arviointien tekemisessä mukana esityksiä valmistelemassa
- miten hyvin vaikutusten arvioinneissa on onnistuttu
- onko esille nostettavia kipupisteitä ja mikä on uudistusten jälkiarvioinnin tila

Etelä-Suomen oikeusapu- ja edunvalvontapiiri lausuu lakivaliokunnan pyynnöstä kunnioittaen seuraavaa.

Hallituksen esityksissä tulee selostaa ehdotetun lainsäädännön vaikutukset. Vaikutusarviointien yhtenä keskeisenä tavoitteena on tarjota eduskunnalle lainsäätäjänä oikeat ja riittävät tiedot.

Vaikutusarviointi kattaa säädösehdotuksen taloudelliset vaikutukset, vaikutukset viranomaisten toimintaan, ympäristövaikutukset ja muut yhteiskunnalliset vaikutukset. Ehdotuksen pääasiallisista vaikutuksista tulee kertoa keskeiset tulokset, miten

vaikutukset on arvioitu, mitä tietolähteitä arvioinnissa on käytetty sekä kertoa min-käläisiä epävarmuuksia arviointiin liittyy. Myös tavoitteiden toteuttamisen pääasialli-set vaihtoehdot tulee kuvata ja vertailla niiden arvoituja vaikutuksia.

Etelä-Suomen oikeusapu- ja edunvalvontapiiri arvioi asiantuntijoidensa koke-musten perusteella, että lakivaliokunnan käsittelemissä hallituksen esityksissä on arvioitu ja otettu huomioon muutosehdotusten eri vaikutukset tavoitteisiin nähden kohtuullisen hyvin. Etelä-Suomen oikeusapu- ja edunvalvontapiirin asi-antuntijat ovat olleet vaikutusten arviointien tekemisessä mukana kirjallisia lausuntoja antaessaan tai ollessaan asiantuntijoina valiokunnan kuultavana. Vaikutusten arvioinneissa on onnistuttu viraston näkemyksen mukaan keski-vertoa paremmin, mutta kehitettävääkin toki edelleen on.

Kipupisteinä yleisellä tasolla Etelä-Suomen oikeusapu- ja edunvalvontapiiri ha-luaa nostaa esille huolensa erityisesti lainvalmistelutyön resurssoinnista ja oi-keusministeriön vaikutusarviointiohjeiden päivittämistarpeista.

Etelä-Suomen oikeusapu- ja edunvalvontapiiri pitää erittäin tärkeänä tiedon-hallinnan vahvistamista vaikutusten arvioinnissa selvityksessä esitetyn tavoin.

Etelä-Suomen oikeusapu- ja edunvalvontapiiri kannattaa panostamista suurten hankkeiden valmisteluun mm. organisoimalla suurten hankkeiden säädösval-mistelu ja -johtaminen valtioneuvostotasolla yli ministeriörajojen. Tämä olisi tärkeää erityisesti, jotta pystyttäisiin varmistamaan lainsäädäntöhankkeiden toteutuminen vaalikauden aikana samoin kuin tarvittaessa yli vaalikausien.

Jälkiarvioinnin osalta Etelä-Suomen oikeusapu- ja edunvalvontapiirin asiantun-tijoilla ei ole lausuttavaa tai kokemuksia.

Lopuksi

Lainvalmistelun laatua on pyritty viime vuosina aktiivisesti kehittämään. Tär-keimpänä kehityskohteenä on ollut juuri vaikutusten arviointien kehittäminen. Selvityksen mukaan tulokset vaikutusten arviointien laadun kehittymisessä ovat olleet kuitenkin vaatimattomia, mikä on valitettava tutkimustulos.

Etelä-Suomen oikeusapu- ja edunvalvontapiiri yhtyy selvityksessä todettuun näkemykseen siitä, että hallitusten esitysten vaikutusarviointien toteutuksessa korostuvat julkistalouteen kohdistuvat vaikutukset sekä vaikutukset viran-omaistoimintaan. Sen sijaan yrityksiin ja kotitalouksiin kohdistuvia taloudellisia vaikutuksia sekä ympäristö- ja yhteiskunnallisia vaikutuksia arvioidaan paljon harvemmin lainvalmistelussa. Tämä on selkeä kehittämiskohde.

Etelä-Suomen oikeusapu- ja edunvalvontapiiri yhtyy selvityksessä esitettyyn näkemykseen siitä, että kehitettävää on myös kustannusten ja hyötyjen kuvaa-misessa. Mainitusta syystä säädösehdotuksesta voi olla vaikea saada kokonais-kuvaa kustannusten ja hyötyjen suuruudesta ja kohdentumisesta eri tahoille.

Kunnioittaen

Marjo Kurki
johtaja / direktör
Etelä-Suomen oikeusapu- ja edunvalvontapiiri
Södra Finlands rättshjälps- och intressebevakningsdistrikt

Porkkalankatu 13 C / Porkalagatan 13 C, 00180 Helsinki, Helsingfors
029 566 1911, 050 447 1507
marjo.kurki@oikeus.fi
www.oikeus.fi